

Ordonnantie vande Vroedtschap der stad Utrecht op de scholen binnen deselve stad ende de vryheydt van dien

<https://hdl.handle.net/1874/9437>

256.
49

ORDONNANTIE
Vande Gzoeftschap der
Stadt Utrecht/
Op de
SCHOLEN
binnen defelve Stadt ende
de vryheydt van dien.

TOT UTRECHT,

Ghedrukt by *Amelis van Paddenburgh*, Ordinaris Drucker,
woonende inde Boeck-Druckerye, ANNO 1650.

ORDONNANTIE

O P D E

S C H O O L E N

Binnen de Stadt ende
de vryheydt van

U T R E C H T.

I.

In den eersten / en
sal niemant / 't sy Man ofte
Vrou / binnen dese Stadt ofte vryheydt
van dien / eenige Latijnsche / Fransche
ofte Duytsche Schole mogen houden /
ten sy deselve professie doe vande Ware
Gereformeerde Keligie / ende alzoyens daer toe hebbe ver-
wozven consent vande Voetschap deser Stadt / mitsga-
ders geteekent de Acte by de Synode Nationael A^o. 1619
A 2 tot

258.
tot Doordrecht gehouden / de School-meesters geprescri-
beert / op pene van drie guldens te verbeuren / ten behoeve
vanden Opsichters der Scholen / by de Droetschap daer
toe gestelt / doch in cas van Executie / een derden-deel vooz
die de Executie doen sal / ende twee derden-deelen vooz
d' Opsichters voozsz.

II.

Ende wat aen-gaet die gene die al-gereets Schole hou-
den / ende daer toe consent vercreghen hebben / deselve
sullen daer-inne niet mogen continueren / ten sy sy-luyden
mede alzoyens sullen hebben onderteekent de voozsz Acte
vande Synode Nationael: Welck Consent sy-luyden
aende voozsz Opsichters / tot vermaninge / sullen moeten
vertonen / op pene van xxx. stuyvers / t' appliceren als
vozen.

III.

Sal oock niemandt private Latijnsche Schole mogen
houden / voozder / dan alleen om de jonge Jeught te leeren
Latijn lesen / mitsgaders Declineren ende Conjugeren.

IIII.

Item niemandt sal by de Huisen moghen gaen leeren /
ten sy hy hebbe Consent vande Droetschap / ende sy gequa-
lificeert als in 't eerste ende tweede Article / op pene van
ses guldens te verbeuren / soo menichmael deselve achter-
haelt sal worden / t' appliceren als vozen.

Doozders

D.

Voorders wordt by desen wel expresselijck verboden / op
Sondagen ofte op andere geboden Vier-dagen / vooz ofte
nae de middach / op die ure als inde Parochie / daer den
School-meester woont / ghepredickt wordt / Schole te
houden / op de verbeurte van drie guldens : Wel-ver-
staende / dat Nicolai ende Geertruyden Parochien in desen
als een gereputeert sullen werden.

VII.

Sal oock niemandt eenighe Schrijf-kaerten moghen
uyt hangen / dan die met zijn eygen handt geschreven zijn /
op de verbeurte als vozen.

VIII.

Item sullen gene Boecken geleert mogen worden / dan
die gene die hier nae gheexpresseert zijn / op pene van vooz
d'eerste repse te verbeuren ses guldens / t'appliceren als
boven : Vooz de tweede repse gesuspendeert / gecasseert /
ofte anders ghemulcteert te worden / ter discretie vande
Droetschap.

Item sullen de School-meesters haer Kinderen / die sijn daer toe bequaem oordelen / des moorghens als sijn inde Schole comen / by beurte doen op-spreken 't Moorghen-gebedt / tegen de middach upt-gaende 't Gebedt vooz den Eten / ende nae de middach weder-comende / 't Gebedt nae den Eten / ende weder upt-gaende 't Avondt-gebedt / mede op suspensie ofte cassatie / ofte andere arbitrale coꝛrectie als vozen.

IX.

Tot welcken eynde de School-meesters hare Scholieren de voozsz Gebeden van bynten sullen doen leeren / als mede 't Gebedt ons Heeren / 't Geloof / ende de Thien Geboden / Item 't Gebedt vooz de Predicatie / 't welck sijn-luyden ghehouden sullen zyn alle Saterdag de Kinderen te doen opseggen: Mitsgaders de Psalmen Davids / ende deselve ten minsten twee-mael ter Weecke in haere Schole doen singen.

X.

De Parochie School-meesters sullen ghehouden zyn d'arme Kinderen / in haer-luyder respectieve Parochien woonende / ende sulcx begerende / om Gods wille te leeren / sonder nemandt sulcx te wengeren / volgens de repartitie daer op gemaeckt / den 28 October 1644.

Item

Item sullen de School-meesters gehouden zijn de kinderen/die tamelicken wel kunnen lesen/ alle weke de Vragen ende Antwoorden/ die den naest-volgenden Sondagh upt den Chyristelijcken Gereformeerden Catechismo sullen worden upt-gelept/ te doen van buyten leeren/na dat haer begrijs ende memorie verdraghden can/ ende deselve des Saterdaeghs na de middach inde Schole/ ende oock des Sommendaeghs in de Kercken ende andere weeckelicre Catechisatien/ nae ghelegentheydt van haere respectieve Woon-plaetsen/ doen op seggen: Ten ware de Ouders sulcx niet en begeerden.

¶ III.

Sullen oock alle de kinderen des Saterdaeghs na den middach op-seggen alle de Gebeden die sy comen/ ende den oberigen tijdt in 't leeren der selver besteden.

¶ IIII.

Item sullen de School-meesters hare Scholieren met alle naersticheydt in planten d'Onderdanicheydt ende Verbiedinge die sy hare Overheden/ Leeraers/ Ouders/ Wombers ende andere eerlijcke Personen schuldich zijn/ ende daer op letten dat sy in alle zedicheydt ende stillicheydt uptte Schole gaen/ hen-luyden 't vloecken ende sweeren/ so veel mogelijcken/af-wennende.

Ende

Ende sullen de gestelde Opsichters neerstelick hebben te ondersoecken de Hunsen van Naepsters / Spelde-wercksters ende allen anderen/ daer sy vermeynen dat de kinderen onder het decksel van het leeren van Handt-wercken/ mede leeren lesen ofte schryven: Ende soo yemandt hennelieden sulcx wengerde/ of daer over injurieerde / missende ofte mis dede/ directelijck of indirectelijck / sal verbeuren ses guldens/ t' appliceren als vozen / ende naer ghelegentheydt arbitralick gecozrigeert worden.

¶ V.

Item sullen alle Schoolmeesters ofte Meestersen/ Spelde-wercksters/ Naepsters/ etc. gehouden wesen/ geduerende den tijdt ofte wyze van 't School-houden/ dooz hun deuren een kiem wyt te steken/ of daer aen te hebben een Ozaep- klinck/ ten eynde d' Opsichters t' allen tijden sonder beleyde de Scholen mogen visiteren/ op pene van thien stuvers yeder reyse ten behoeve vande voorsz Opsichters te verbeuren.

¶ VI.

Item sullen de Schoolmeesters 't geheele Jaer dooz alle dage moeten school houden vooz noen van acht tot elf uren/ ende nae de middach van een tot vier uren/ geduerende

de welcken tijdt de School-meefters selfs present sullen moeten zijn ; Doch sullen hier van upt ghesondert zijn de Sondagen ende ghewoonlicke Speel-dagen/ mitsgaders andere dagen die by publijcke Orde vande Overichende geordonneert worden te vieren/ sonder op eenige Paepsche Superstitieuse Vier-dagen upt haer Schoole te moghen absenteren/ al waren niet meer als drie kinderen present/ op pene van dertich stupvers t'elcken reyse te verbeuren/ t'appliceren als voorszeydt is.

¶ V I I I .

Item wort belast den Kercken-Kaedt ende sonderlinge den Predicant ende Ouderlingh/ elcx in hun Quartier/ de Scholen dicmaels te visiteeren/ ende neerstelijck acht te nemen/ of de School-meefters ghenoeghsamen devoiren doen in 't achter volgen vande voorsz Orde/ ende die sy traech of naelatich bevinden/ tot betrachtighe haers Ampts te vermanen/ ende so deselve niet-te-min in haere nalaticheyt voort-gaen/ de namen der selver de Doetschap deser Stadt bekent te maecken/ omme daer-inne voorszien te worden nae behozen.

¶ V I I I I .

Wozdt noch geinterdiceert allen Schoolmeesters/ eenighe kinderen/ comende van andere School-meefters/ die sy noch van Leer-geldt schuldich zijn/ in haer-lupder Scholen aen te nemen/ ende daer van kennisse hebbende/
aen

264
aen te houden om deselve te leeren/ vooz ende al-eer aende
voorzaende School-meesters het School-geldt voldoen
sp/op pene van drie guldens te verbeuren/ ten behoeve als
vozen/nae dat heu dit Articul genotificeert sal zijn.

¶ III.

Ende ten eynde dese O:donnantie te beter onderhouden
ende na-gecomen worde/sullen Jaerlijc by de Vroetschap
gesteld ofte ghecontinueert worden twee Schoolmeesters/
die tot opsicht ende executie deser O:donnantie gheautho:
rificeert sullen zijn.

Ende behouden de Heeren vande Vroetschap aen haer
d' Interpretatie deser O:donnantie/ ende de macht om die
te vermeerderen ende verminderen nae haer Ed: goet:
duncken.

Aldus ghedaen ende provisionelijck
ghearresteert by de Vroedtschap der Stadt Utrecht,
den 12 Augusti 1650.

My present,

J. van Nijpoort.

D E

B O E C K E N,

*Die volghens 't achtste Article inde
Schole gheleert sullen worden,
zijn dese:*

- Het groot ende cleyn A. B. C. Boeck.
- De Heydelberchse Catechismus.
- De Euangelien ende Epistelen.
- De Trap der Jeught.
- De Historien van David.
- Proverbia Salomonis.
- Den Spiegel der Jeught van de Neder-
landtse Oorlogen.
- De Sendt-brieven vande nieuwe Editie,
met eenige Stichtelijcke Dichten
daer achter.